

По-рѣдко се срѣща названието *Търновска страна*, споредъ името на главния градъ⁵. Името *Влахия* или *Бѣла Влахия*, употребено у гърци и франки около 1200 г., не се срѣща въ славянски извори.

Византийцитѣ, поради страстѣта си за всичко да намѣрятъ нѣкое древноелинско название, често наричатъ българитѣ *миси*, а страната имъ — *Мисия*.

2. Граници на царството. „Предѣлътъ“ на царството често се мѣнявалъ. Асенъ I и Петъръ нахлували до Сересъ. Калоянъ отмѣстилъ граничната линия близко до Цариградъ и до Солунъ и навжтре въ Македония, включително съ Охридъ (стр. 185). Разширението на Търновското царство достигнало крайнитѣ си предѣли при Иванъ Асенъ II (1218—1241); синоветѣ, обаче, на Иванъ Асенъ II загубили всички му завоевания. Константинъ още веднажъ завзелъ горна Македония, но за кжсо време; следъ него нито единъ царъ не е могълъ да разшири властѣта си върху тѣзи страни.

Северната граница образувалъ Дунавъ, източната — Черно море, а южната граница твърде често е минавала Балкана и Срѣдна-гора. На западъ Асеновци владѣли Бѣлградъ и Браничево, както изглежда, отъ Калояна до Константина⁶. При Калояна (1196—1207) българска стража стояла отъ 1203 г. на мѣстото на по-сетнешното Смедерево⁷ противъ маджарската крепостъ Кеве (сега Кубинъ); той пакъ е владѣлъ и Прищина, Скопие, Велбжждъ и Нишъ. Не е известно, кога точно Нишъ е преминалъ въ сръбски ржце за дълго; може би, следъ битката при Велбжждъ 1330 г. (стр. 228).

На западъ въ началото на XIII в. българитѣ граничили: отъ къмъ югъ съ сърби, отъ къмъ северъ — съ маджари, които дълго време владѣли Браничево и областѣта Мачва по Колубара. Следъ превземането на Браничево отъ сърбитѣ, тѣ само оставатъ западни съседи на българитѣ; отъ тогава пограничната линия отъ къмъ тази страна останала непромѣнена до нашествието на османитѣ. Презъ XIV в. сръбско-българската граница имала своя началенъ пунктъ при Оршова, обхващала цѣлото Тимошко течение заедно съ крепоститѣ Сврѣлигъ⁸ и Соколецъ (сега Баня), минавала презъ Болванския проходъ (крепоститѣ Болванъ и Липовацъ сж били сръбски), презъ план. Озренъ, проходъ Куновица (Пиротъ е билъ български, а Нишъ сръбски), къмъ Суха-планина въ областѣта Знеполе (Снегполе при Трънъ) и достигала до Струма при сръбската крепостъ Землинъ. По-нататѣкъ Струма била погранична рѣка; Велбжждъ билъ сръбски, а Стобъ при устието на Рилската рѣка — български.

Крайморскитѣ градове Месемврия и Анхиалъ, както и съседниятъ край въ подножието на Балкана между морето и Тунджа съ градоветѣ Айтосъ, Росокастронъ, Диамполъ и т. н. вѣчно били ябълка за крамоли между византийци и българи. Отъ Амадеевата експедиция (1366) до февруарий 1453 год. въ Месемврия и Анхиалъ господствували византийцитѣ. Пловдивъ презъ първата половина на XIII в. билъ повечето подъ българска властъ, по-късно (въ 1322) за кжсо време го завладѣлъ Тертерий II, а въ 1344 г. Александъръ за продължително време. Много кръвъ се е пролѣло сжщо тъй и за родопскитѣ крепости, предимно за Цѣпина и Стенимахъ (Станимака).

На нищо не е основано мнението, какво властѣта на първитѣ Асеновци се простирала и надъ *Влашко*, тъй като смѣсването на българи съ власи, царската титла и появата на власи (цинцари) въ българската войска не могатъ да служатъ въ дадения случай като доказателства. На северъ отъ Дунава въ XIII в. господарували намиращитѣ се въ тѣсни приятелски връзки съ Асеновци *кумани*, а следъ оттеглянето имъ — маджаритѣ, следъ което (ок. 1300 г.) на изтокъ отъ Алута почнало вече да възниква ромънското воеводство.